

1898/09
14973/09

ת.א.
בש"א

בבית המשפט המחוזי

בתל-אביב

בעניין:

שגית חדש בירמן, [redacted]

[redacted]

המבקשת

עייני בייכ עו"ד יוחי גבע ואו אמיר ישראלי,
מדרך זיבוטינקי 5 (בית אבגד), רמת-גן, 52520
טל: 03-7518477, פקס: 03-7518635

- נגד -

נביעות-טבע הגליל בע"מ ח"צ 520037326
מרחי הגלובע פינת רחי הירדן, ת"ד 110, לוד, 71336

המשיבה

בקשה לאישור תובענה ייצוגית

המבקשת מתכבדת בזאת, להגיש לבית המשפט הנכבד, בד בבד עם הגשת התביעה העיקרית בתיק דן ("התביעה"), בקשה לאישור התביעה כייצוגית לפי הוראות חוק תובענות ייצוגיות, התשס"ו-2006 (להלן: "חוק תובענות ייצוגיות").

- כתב התביעה מצ"ב בנספח "א" לבקשה זו.

- תצהיר המבקשת, גבי שגית חדש ברימן מצ"ב בנספח "ב" לבקשה זו.

א. מבוא:

1. תביעה זו – והבקשה לאשרה כייצוגית – עניינה במקרה בוטה ביותר של הפרת חובה חקוקה.
 2. מסתבר, כי המשיבה, מסמנת על אריזות המוצרים המיוצרים על ידה, בסמל, המופיע בתוספת הראשונה של תקנות בריאות הציבור (מזון) (תנאי יצור נאותים), התשנ"ג – 1993 (להלן – "תקנות תנאי ייצור נאותים"), המלמד כי המזון המסומן בו, מיוצר בתנאי ייצור נאותים, עפ"י מערכת שאושרה על ידי משרד הבריאות.
 3. אולם, למשיבה אין כלל היתר כדון, מאת מנהל שירות המזון של משרד הבריאות, לסמן את מוצריה, בסמל תנאי ייצור נאותים, שכן זה פקע ביום 7.3.09.
 4. המבקשת הנה צרכנית של מוצרי המשיבה, למינהן, ורוכש היא לשימוש ביתה, משקאות על בסיס מים מינרליים בתוספת ויטמינים (להלן – "משקה מים בטעמים"), מזה זמן לא מבוטל.
 5. באחרונה, הוברר למבקשת כי למרות שהמשיבה עושה שימוש נרחב בסמל על מוצריה, הרי שהחל מיום 7.3.09, אין בידה כלל היתר כדון, מאת מנהל שירות המזון של משרד הבריאות, לסמן את מוצריה, בסמל תנאי ייצור נאותים, ובכך, מפרה היא את הוראות תקנות בריאות הציבור (מזון) (תנאי ייצור נאותים), התשנ"ג – 1993, ופועלת בניגוד מוחלט לדין.
 6. מצב דברים זה אין לקבל: על ביהמ"ש הנכבד להוקיע סוג חמור וחטר תקדים זה של הפרת חובה חקוקה, ולהורות למשיבה לפצות את ציבור לקוחותיה בגין הנזק שנגרם להם, כמו גם בגין הפגיעה באוטונומיה של הפרט.
- אך זה כללם של דברים ולהלן פירוטם:

ב. הצדדים

7. המשיבה, חברה פרטית, הינה יצרנית מים מינרליים ומים מינרליים בטעמים הגדולה בישראל, ובין שאר עיסוקיה, מייצרת ומשווקת היא מגוון סוגי מים מינרליים בטעמים, נשוא תובענה זו.
- דף פרטי המשיבה באתר משרד המשפטים מצ"ב כנספח "ג" לבקשה זו.
- דף רלוונטי מאתר האינטרנט של המשיבה שהופק ביום 20.7.09 ובו מתהדרת המשיבה כי יש בידה היתר G.M.P מצ"ב כנספח "ד" לבקשה זו.
- פרטים בדבר משקאות מים בטעמים מתוך אתר האינטרנט של המשיבה מצ"ב כנספח "ה" לבקשה זו.
8. המבקשת הנה צרכנית של מוצרי המשיבה, למינהן, ורוכש היא לשימוש ביתה, משקאות על בסיס מים מינרליים בתוספת ויטמינים (להלן – "משקת מים בטעמים"), מזה זמן לא מבוטל.

ג. רקע עובדתי

9. בשנת 1993, פרסם משרד הבריאות את תקנות תנאי ייצור נאותים.
10. מבואר בזה, כי התקנה הנה התנדבותית, אולם אך ורק, מפעל שעומד בדרישות התקנות, כמו גם קיבל היתר לכך מאת מנהל שירות המזון במשרד הבריאות, יכול הוא לסמן את מוצריו בסמל G.M.P. תנאי ייצור נאותים.
11. הדרישות המופיעות בתקנה, קובעות תנאים שאינם פשוטים כלל, זאת על מנת לקבל היתר לסמן מוצרי מזון בסמל תנאי ייצור נאותים.
12. בין היתר, על מנת לקבל היתר, על מגיש הבקשה, לצרף העתק של רישיון העסק לפי חוק רישוי עסקים, העתק של רישיון היצרן לפי צו הפיקוח על מצרכים, אישור מאת גוף בקרה בדבר תנאי ייצור נאותים לרבות יישום נוהל הבטחת איכות והדו"ח התברואתי, תכנית לקידום תנאי ייצור נאותים במפעל בהתאם להנחיות המנהל, עם לוחות זמנים ורשימת מוצרי המזון המיוצרים במפעל.
- העתק טופס בקשה למתן היתר לסמן מוצרי מזון בסמל תנאי ייצור נאותים מצ"ב כנספח "ו" לבקשה זו.
13. בהתאם לאמור באתר האינטרנט של משרד הבריאות, בכתובת www.health.gov.il, נדרש מפעל המבקש לקבל היתר G.M.P. לעמוד במספר רב של קריטריונים מחמירים:

א. מערכת איכות לפי ISO 9002

ב. מערכת H.A.C.C.P's = Hazard Analysis critical control points - HACCP.

ג. להעסיק טכנולוג מזון.

ד. דו"ח תברואתי בציון 85 ומעלה.

- העתק דף רלוונטי מאתר משרד הבריאות מצ"ב **כנספת "ז"** לבקשה זו.

14. מובן הוא כי תנאי קבלת ההיתר, הנם מחמירים, רבים ויקרים. עת תברה המוכרת מזון, הנה בעלת היתר לסמן את מוצריה בסמל תנאי ייצור נאותים, הרי שהנה זוכה ליתרון שיווקי ממשי על פני מתחריה.

15. יאמר, כי תוקף מתן ההיתר, הנו לשנתיים בלבד. עת מסתיימת תקופה זו, הרי שעל היצרן לפנות למנהל להוכיח כי המפעל זכאי לקבל היתר לעוד תקופה בת שנתיים, והכל בכפוף לתנאים דלעיל.

16. המבקשת נותנת עדיפות לרכישת מוצרים הנושאים את סמל ה-G.M.P מאשר מוצרים שאינם נושאים סמל זה, שכן, אך מובן הוא, כי מקום בו מוצר מסומן בסמל תנאי ייצור נאותים, הרי שמוצר זה, עומד הוא בתקני איכות ובריאות, גבוהים ומחמירים יותר, מאשר מוצר שאיננו נושא את הסמל.

17. המבקשת, רכשה וצרכה מזה זמן ארוך, את משקה מים בטעמים המיוצר ע"י המשיבה.

18. בחודש יולי 2009, רכשה המבקשת בקבוקי משקה מים בטעמים שונים, המיוצרים ע"י המשיבה.

- העתק בקבוק 1.5 ליטר משקה מים בטעמים בטעם אשכולית עדין המסומנים בסמל תנאי ייצור נאותים מצ"ב **כנספת "ח"** לבקשה זו.

- העתק בקבוק 1.5 ליטר משקה מים בטעמים בטעם תפוח עדין המסומנים בסמל תנאי ייצור נאותים מצ"ב **כנספת "ט"** לבקשה זו.

- העתק בקבוק 1.5 ליטר משקה מים בטעמים בטעם ענבים עדין המסומנים בסמל תנאי ייצור נאותים מצ"ב **כנספת "י"** לבקשה זו.

- העתק בקבוק 1.5 ליטר משקה מים בטעמים בטעם אפרסק עדין המסומנים בסמל תנאי ייצור נאותים מצ"ב **כנספת "יא"** לבקשה זו.

19. כאמור באחרונה, הוברר למבקש כי למרות שהמשיבה עושה שימוש נרחב בסמל על מוצריה, הרי שהחל מיום 7.3.09 אין בידה כלל היתר כדין, מאת מנהל שירות המזון של משרד הבריאות, לסמן את מוצריה, בסמל תנאי ייצור נאותים, ובכך, מפרה היא את הוראות תקנות בריאות הציבור (מזון) (תנאי ייצור נאותים), התשנ"ג – 1993, ופועלת בניגוד מוחלט לדין.

- העתק רשימת מפעלי מזון עם היתר GMP נכונה ליום 12.2.09 מצ"ב **כנספת "יב"** לבקשה זו.

- העתק רשימת מפעלי מזון עם היתר GMP נכונה ליום 19.7.09 מצ"ב **כנספת "יג"** לבקשה זו.

20. למען הסר ספק, מבואר בזה, כי המשיבה מופיעה ברשימת הנכונה ליום 12.2.09, כמי שיש בידיה היתר הפוקע ביום 7.3.09, ואיננה מופיעה ברשימה מיום 19.7.09.
21. המבקשת בדקה מוצרים נוספים של המשיבה, מאלו שנהגה לרכוש ולצרוך, מאוחר ליום 7.3.09, והופתעה לגלות, כי למרות שהיתר המשיבה פקע ביום 7.3.09, ואין לה כלל היתר לסמן על מוצריה את הסמל של תנאי הייצור הנאותים, הרי שהמשיבה ממשיכה לסמן את סמל תנאי ייצור נאותים, על כלל המוצרים שהמבקשת נהגה לרכוש, וכדלהלן:
- העתק בקבוק 500 מ"ל משקה מים בטעמים בטעם אשכולית עדין המסומנים בסמל תנאי ייצור נאותים מצ"ב **כנספת "יד"** לבקשה זו.
 - העתק בקבוק 500 מ"ל משקה מים בטעמים בטעם ענבים עדין המסומנים בסמל תנאי ייצור נאותים מצ"ב **כנספת "טו"** לבקשה זו.
 - העתק בקבוק 500 מ"ל משקה מים בטעמים בטעם תפוח עדין המסומנים בסמל תנאי ייצור נאותים מצ"ב **כנספת "טז"** לבקשה זו.
 - העתק בקבוק 500 מ"ל משקה מים בטעמים בטעם אפרסק עדין המסומנים בסמל תנאי ייצור נאותים מצ"ב **כנספת "יז"** לבקשה זו.
22. למקרה האמור דלעיל, הובן למבקשת, כי המשיבה הפרה חובתה החקוקה כלפיו, עת סימנה היא את מוצריה, אלו שהמבקשת רכשה וצרכה, בסמל תנאי ייצור נאותים, זאת מבלי שזכאית הייתה לעשות כן, ובכך הפרה היא את הדין.
23. מצב דברים זה אין לקבל: על ביהמ"ש הנכבד להוקיע סוג חמור וחסר תקדים זה של הפרת חובה חקוקה, ולהורות למשיבה לפצות את ציבור לקוחותיה בגין הנזק שנגרם להם, כמו גם בגין הפגיעה באוטונומיה של הפרט.

ד. הטיעון המשפטי

א. כללי

24. חוק תובענות ייצוגיות – שנכנס לתוקף בעת האחרונה – נועד להסדיר באופן ממצה את הדינים החלים על הגשת תביעות ייצוגיות בישראל.
25. המטרות שביסוד החוק מפורטות בו בסעיף 1, וכוללות בין השאר את המטרות של **"אכיפת הדין והרתעה מפני הפרתו"**, **"מימוש זכות הגישה לבית המשפט"**, **"מתן סעד הולם לנפגעים מהפרת הדין"** וכן **"עיהול יעיל, הוגן וממצה של תביעות"**.

26. חוק תובענות ייצוגיות מתיר הגשת תביעה ייצוגית בעניינים המנויים בתוספת השניה לחוק, או בעניינים בהם נקבע בהוראת חוק מפורשת כי ניתן להגיש תביעה ייצוגית. כאמור בסעיף 3(א) לחוק:

" לא תוגש תובענה ייצוגית אלא בתביעה כמפורט בתוספת השניה או בענין שנקבע בהוראת חוק מפורשת כי ניתן להגיש בו תובענה ייצוגית"

27. התוספת השניה לחוק כוללת רשימה של עילות בהן ניתן להגיש תביעה ייצוגית. לענייננו, העילות הקבועות סעיף 1 לתוספת היא הרלוונטית:

(1) "תביעה של צרכן כנגד עוסק, גם אם לא נכרתה ביניהם עסקה"

28. סעיף 4 לחוק תובענות ייצוגיות קובע את רשימת הזכאים להגיש בקשה לאישור תביעה ייצוגית. לענייננו, רלוונטי סעיף 4(א)(1) לחוק:

" אדם שיש לו עילה בתביעה או בענין כאמור בסעיף 3(א), המעוררת שאלות מהותיות של עובדה או משפט המשותפות לכלל החברים הנמנים עם קבוצת בני אדם – בשם אותה קבוצה;"

29. כלומר, על מנת להיות זכאים להגיש בקשה לאישור תביעה ייצוגית, על מבקש להראות כי עומדת לו עילת תביעה באחד העניינים המנויים בתוספת השניה, וכן כי התביעה מעוררת שאלות מהותיות של עובדה ומשפט המשותפות לכלל חברי קבוצת התובעים.

30. וליישום לענייננו, על המבקשת להראות כי עומדת לה עילת תביעה כנגד המשיבה, וכי עילת התביעה מעוררת שאלות משותפות של עובדה ומשפט לכלל חברי קבוצת התובעים.

31. בנוגע להוכחת הנזק, חוק תובענות ייצוגיות קובע כי די בהוכחת גרימה של נזק ברמה לכאורית. כאמור בסעיף 4(ב)(1) לחוק:

"בבקשה לאישור שהוגשה בידי אדם כאמור בסעיף קטן 1(א) – די בכך שהמבקש יראה כי לכאורה נגרם לו נזק."

32. התנאים לאישור תביעה ייצוגית מנויים בסעיף 8(א) לחוק, הקובע כי:

8. (א) בית המשפט רשאי לאשר תובענה ייצוגית, אם מצא שהתקיימו כל אלה:

- (1) התובענה מעוררת שאלות מהותיות של עובדה או משפט המשותפות לכלל חברי הקבוצה, ויש אפשרות סבירה שהן יוכרעו בתובענה לטובת הקבוצה;
- (2) תובענה ייצוגית היא הדרך היעילה וההוגנת להכרעה במחלוקת בנסיבות הענין;
- (3) קיים יסוד סביר להניח כי ענינם של כלל חברי הקבוצה ייוצג וינהל בדרך הולמת; הנתבע לא רשאי לערער או לבקש לערער על החלטה בענין זה;
- (4) קיים יסוד סביר להניח כי ענינם של כלל חברי הקבוצה ייוצג וינהל בתום לב.

33. בהתאם להוראות שפורטו לעיל, הרי שהדיון משלב זה יחולק לשני שלבים. בשלב הראשון, נראה כי עומדת למבקשת עילת תביעה אישית כנגד המשיבה, וכי נגרם לה לכאורה נזק. בשלב השני, נעמוד על התקיימות התנאים לאישור התביעה כייצוגית המנויים בסעיף 8 לחוק.

הפרת חובה תקוקה

34. יסודותיה של עולת הפרת חובה תקוקה מנויים בהוראות סעיף 63 לפקודת הנויקין, המורה אותנו באופן הבא:

(א) מפר חובה תקוקה הוא מי שאינו מקיים חובה המוטלת עליו על פי כל חיקוק - למעט פקודה זו - והחיקוק, לפי פירושו הנכון, נועד לטובתו או להגנתו של אדם אחר, וההפרה גרמה לאותו אדם נזק מסוגו או מטבעו של הנזק שאליו נתכוון החיקוק; אולם אין האדם האחר זכאי בשל ההפרה לתרופה המפורשת בפקודה זו, אם החיקוק, לפי פירושו הנכון, התכוון להוציא תרופה זו.

(ב) לענין סעיף זה רואים חיקוק כאילו נעשה לטובתו או להגנתו של פלוני, אם לפי פירושו הנכון הוא נועד לטובתו או להגנתו של אותו פלוני או לטובתם או להגנתם של בני-אדם בכלל או של בני-אדם מסוג או הגדר שעמם נמנה אותו פלוני.

35. לעולת הפרת חובה תקוקה תמישה יסודות (ראה ע"א 145/80 ועקנין נ' המועצה המקומית בית שמש, פ"ד לז(1) 113, בעמ' 139): (א) קיום חובה המוטלת על המזיק מכוח חיקוק (ב) החיקוק נועד לטובתו של הניזוק (ג) המזיק הפר את החובה המוטלת עליו, (ד) ההפרה גרמה לניזוק נזק (ה) הנזק אשר נגרם הוא מסוג הנזקים אליו נתכוון החיקוק.

36. סעיף ההגדרות בתקנות בריאות הציבור (מזון) (תנאי ייצור נאותים) קובע תחת הביטוי "הסמל":

"הסמל" - סמל בצורה המופיעה בתוספת הראשונה, המורה שהמזון המסומן בו מיוצר בתנאי ייצור נאותים".

37. לענייננו, הפרה המשיכה את הוראות תקנה 2 לתקנות בריאות הציבור (מזון)(תנאי ייצור נאותים), תשנ"ג - 1993, הקובע כלדלהלן:

"2. (א) לא יסמן אדם תווית של מזון בסמל או בסימון הדומה לו, אלא אם כן הוא בעל היתר לגבי המפעל שבו הוא מייצר את המזון והייצור במפעל מתנהל בהתאם לנוהל הבטחת איכות ולתנאי הייצור".

- העתק התקנות מצ"ב כנספח "טז" לבקשה זו.

38. עוד לענייננו, הפרה המשיכה את הוראות תקנה 21 לתקנות בריאות הציבור (מזון)(נוסח חדש), תשמ"ג - 1983, הקובע כלדלהלן:

"לא ייתן אדם במזיד, עם מזון שהוא מוכר, תווית הנותנת למזון תיאור כוזב".

- העתק תקנות בריאות הציבור (מזון)(נוסח חדש) מצ"ב כנספח "יח" לבקשה זו.

39. מהאמור דלעיל עולה, כי המשיכה מפירה את הוראות תקנה 2 לתקנות תנאי ייצור נאותים, והוראות תקנה 21 לתקנות המזון (נוסח חדש).

40. איש לא יחלוק, כי מדובר בסעיפים שנועדו למנוע מכירת מוצרים אשר נושאים על אריזותיהם, סמל תנאי ייצור נאותים, מקום בו הם אינם זכאים לשאת סמל זה, ובכך להגן על הצרכנים, ובכלל זאת על המבקשת. מיותר לציין, כי הנוק אשר נגרם, כתוצאה מההפרות, נגרם בדיוק בצורה אותה נתכוון המחוקק למנוע.

41. לאור האמור, דלעיל, סובר המבקשת, כי על המשיכה, להחזיר לציבור צרכניה, לפחות 10% מכלל הכנסותיה על המוצרים שלה שנשאו את הסמל "יתי" החל מיום 5.6.09.

42. נזקיה האישיים של המבקשת מודגמים בטבלאות הבאות:

טבלה 1

מוצר	מחיר ממוצע של המוצר	גובה הנזק מערך כל מוצר ומוצר
נביעות 1.5 ליטר משקה מים בטעם אפרסק עדין	6.79 ש"ח	0.67 ש"ח
נביעות 1.5 ליטר משקה מים בטעם אשכולית עדין	6.79 ש"ח	0.67 ש"ח
נביעות 1.5 ליטר	6.79 ש"ח	0.67 ש"ח

		משקה מים בטעם תפוח עדין
0.67 ש"ח	6.79 ש"ח	נביעות 1.5 ליטר משקה מים בטעם ענבים עדין

0.52 ש"ח	5.29 ש"ח	נביעות 500 מ"ל משקה מים בטעם אמרסק עדין
0.52 ש"ח	5.29 ש"ח	נביעות 500 מ"ל משקה מים בטעם תפוח עדין
0.52 ש"ח	5.29 ש"ח	נביעות 500 מ"ל משקה מים בטעם אשכולית עדין
0.52 ש"ח	5.29 ש"ח	נביעות 500 מ"ל משקה מים בטעם ענבים עדין

43. למען הזהירות בלבד, מעריכה המבקשת כי היא רכשה לפחות 4 אריזות מכל סוג משקה. המבקשת מעמידה אפוא את תביעתה האישית בראש נזק זה על סך של 19.04 ש"ח.

44. בנוסף, סבלה המבקשת מפגיעה באוטונומיה של הרצון, ומרגשות שליליים הנלווים לכך דוגמת עוגמת נפש ורגשות כעס ומרמה. המבקשת, שהינה בעלת מודעות צרכנית גבוהה לצריכת מוצרים המבוקרים באמצעות תנאי ייצור נאותים, רכשה מוצרים של המשיבה, בשל העובדה כי הם נושאים סמל של תנאי ייצור נאותים, ובמועל הוברר לה, כי המשיבה לא הייתה כלל זכאית לסמן בסמל האמור, שכן, פשיטא – אין לה היתר שהרי הוא פקע. וזאת בניגוד לכתוב והמוצהר על גבי האריזות.

45. בע"א 1338/97 תנובה נ' ראבי, פד נז(1) 672, 682, נאמרו הדברים הבאים בידי כב' השופטת נאור:

כך קבעה באותו עניין כב' השופטת נאור:

הנזק הלא ממוני שהתובע טוען לו מאופיין בתחושת הגועל הנובעת מכך שמדובר בסיליקון, על כל המטען האסוציאטיבי המלווה חומר זה. לדעתי, נזק מסוג זה הוא לכאורה נזק בר-פיצוי. הטעיה בדבר תכולת החלב במקרה זה היא לכאורה בגדר פגיעה באוטונומיה של הפרט. אנו עוסקים במוצר מזון. זכותם של צרכנים היא לקבוע מה יכניסו לפיהם ולגופם וממה יימנעו. מי שרוצה למשל לצרוך רק מזון כשר, ויסתבר לו בדיעבד שהמזון שהוצג תוך הטעיה איננו כזה, יחוש תחושת גועל ופגיעה באוטונומיה שלו. כך יחוש גם מי שצורך רק מזון אורגני, והתברר לו בדיעבד שמזון שפורסם כמזון אורגני איננו כזה. מי שמבקש לקנות חלב דל שומן דווקא לא יסכין עם כך שימכרו לו תוך הטעיה חלב שבו שיעור השומן גבוה, ולהפך. בכל המקרים הללו ובמקרים רבים אחרים שניתן להעלות על הדעת, ישנה פגיעה באוטונומיה של הפרט, אף שאין עמה נזק גוף או סכנה ממשית לנזק גוף. לכל

צרכן וצרכן העדפות בנוגע למזונותיו, העדפות המבטאות לעתים את האידאולוגיה שהוא מאמין בה כדרך לחיים נכונים או בריאים. אכן, זה שאינו שומר כשרות יוכל לומר לשומר הכשרות: מה קרה אם אכלת מזון שאינו כשר; לא נגרם לך כל נזק. לא זו השקפתו של מי שמבקש לשמור על כשרות או לאכול רק מזון אורגני או מזון דל שומן.

וכך קבעה כבי' השופטת פרוקציה (בפסקה 13 לפסק-דינה):

"בענייננו מדובר בהוספת מרכיב לדבר מאכל תוך הפרת חובת התקן הרשמי בלא שהצרכן ידע את דבר קיומו של אותו מרכיב במזון שצרך ובמציאות דברים שבה אותו תוסף מזון איננו מזיק לבריאות. לשאלה באיזו מידה עוגמת נפש של צרכן במצב דברים זה היא בבחינת נזק הנובע ממהלכם הטבעי של הדברים, אין תשובה אחידה אשר קורצה מעור אחד. אכן עשויים להיות מצבים קיצוניים שבהם הטעיה לגבי מרכיביו של מוצר אכילה, גם כשאין בהם נזק בריאותי, עשויה להיות בעלת חשיבות מיוחדת לצרכן מהיבטים שונים, למשל מבחינה ערכית, מבחינת השקפת עולמו או עקב קיומה של העדפה מוגדרת למוצר בעל מרכיבים מסוימים לצורך השגת תכלית ספציפית. כך למשל הצגת מוצר אכילה ככשר אף שאינו כשר, או הצגת מזון כמזון אורגני אף שאינו כזה, או הצגת מוצר כדל-שומן בעוד שלמעשה הוא רב-שומן – אלה עשויות במקרים מסוימים להוליד נזק לא ממוני שניתן לומר במידת ודאות כי הוא נגרם באורח טבעי ובמהלכם הרגיל של הדברים כתוצאה ישירה מעוולת הנתבע. בסוג מקרים אלה מצויה בלב הצרכן העדפה ברורה ומוגדרת למוצר בעל אפיון מסוים – בין העדפה שמקורה בערכי דת והשקפת עולם, בין העדפה הנובעת מערכי טבעונות ובין העדפה הבנויה על תכלית לשלוט בהיקף הקלוריות הנצרכות מהמזון, וכיוצא באלה עניינים. פגיעה בהקשרים אלה בזכותו של הצרכן לבחור את המוצר הראוי בעיניו היא פגיעה ממשית בתחום העדפותיו כפרט, ונזקו הכללי מפגיעה זו אינו קשה להוכחה.

קיומה של העדפה מוגדרת וברורה של הצרכן לרכוש מוצר בעל איכויות מוגדרות עשוי לתת בידו כלי לגיטימי לתבוע את נזקו מהמשווק על הפרת חובתו שלא להטעותו לגבי תכונותיו של המוצר הנרכש. עילה מסוג זה עשויה במקרים מתאימים גם להצדיק תובענה ייצוגית אשר את בני קבוצתה, השותפים לתובענה, ניתן להגדיר בלא קושי מיוחד. אולם המקרה שלפנינו הוא שונה, והתשובה לו קשה ומורכבת יותר."

46. עקב הפרת החובת החקוקה, סבלה המבקשת מפגיעה באוטונומיה ונפגמה יכולתה להכריע בדבר הרכב מזונותיה, מה לצרוך וממה להימנע.

47. המבקשת מעריכה את הפגיעה באוטונומיה בסך של 100 ₪.

ה. התקיימות התנאים לאישור התביעה כייצוגית

48. סעיף 8(א) לחוק תובענות ייצוגיות קובע כי:

9. (א) בית המשפט רשאי לאשר תובענה ייצוגית, אם מצא שהתקיימו כל אלה:

- (1) התובענה מעוררת שאלות מהותיות של עובדה או משפט המשותפות לכלל חברי הקבוצה, ויש אפשרות סבירה שהן יוכרעו בתובענה לטובת הקבוצה;
- (2) תובענה ייצוגית היא הדרך היעילה וההוגנת להכרעה במחלוקת בניסיונות העניין;

- (3) קיים יסוד סביר להניח כי ענינם של כלל חברי הקבוצה ייוצג וינוהל בדרך הולמת; הנתבע לא רשאי לערער או לבקש לערער על החלטה בענין זה;
- (4) קיים יסוד סביר להניח כי ענינם של כלל חברי הקבוצה ייוצג וינוהל בתום לב.

49. להלן נעמוד על התקיימות תנאים אלו כסדרם.
50. יובחר ראשית, כי בהתאם להוראות חוק תובענות ייצוגיות תפקידו של בית המשפט הנכבד הוא להגדיר את קבוצת התובעים, כאמור בסעיף 10(א) לחוק בו מצויין כי "אישר בית המשפט תובענה ייצוגית, יגדיר בהחלטתו את הקבוצה שבשמה תנוהל התובענה".
51. המבקשת תטען, כי על קבוצת התובעים לכלול את כלל הצרכנים, שרכשו מי ממוצרי המשיבה, לרבות כל המוצרים המצויינים בבקשה, ועליהם סימנה המשיבה בסימון סמל "תנאי ייצור נאותים" /או, GMP. התל מיום 7.3.09 ועד ליום הגשת הבקשה הוא יום 22.7.09 ובסה"כ 4.5 חודשים.
52. מראש יצויין כי אין זה בחובתו של המבקשת להעריך במדויק את גודל הקבוצה ואת סכום ההשבה המבוקש לכלל חברי הקבוצה, דבר שניתן יהיה לגלות במדויק רק לאחר חשיפת נתוני השיווק ע"י המשיבה.
53. בהתאם לידוע למבקשת, הרי ששוק המים המינרליים בטעמים מכר בין חודש יולי 2006 למרץ 2007 בסך של 6 מיליון ₪. בין השנים מרץ 2007 למרץ 2008 מכר שוק המים המינרליים בטעמים בסך של 30 מיליון ₪. בין השנים מרץ 2008 למרץ 2009 מכר שוק המים המינרליים בטעמים בסך של 120 מיליון ₪, ובסה"כ בסך של 156 מיליון ₪.
54. ע"פ הנתונים המצויים בידי המבקשת, תפסה המשיבה לכל אורך שלושת השנים, נתח שוק של לא פחות מ-75%, כך שמכרה היא את המשקאות נשוא ההפרה בסך של 117 מיליון ₪ בשנה האחרונה, ולארבעה וחצי החודשים נשוא הבקשה, מכרה המשיבה את המשקאות בסך של 43.87 מיליון ש"ח.
55. מכאן, שעל משיבה להשיב לציבור לקוחותיה, סך של 4.38 מיליון ₪ בראש נזק זה.
- מצ"ב דפים רלוונטיים מ דו"ח שנתי לשנת 2008 של המשיבה **בנספח "ייט"** לבקשה זו.
56. זאת ועוד, בהנחה שמרגנית במיוחד כי בתקופה הרלוונטית (4.5 חודשים) צרכו את המוצרים כ-200,000 איש אשר נפגעה האוטונומיה שלהם, הרי שעל המשיבה לפצות את חברי הקבוצה בסך 20,000,000 ש"ח בגין הפגיעה באוטונומיה.
57. התנאי הראשון לאישור התביעה הייצוגית הינו כי התובענה מעוררת שאלות משותפות – לכלל חברי הקבוצה – של עובדה ומשפט.
58. לענייננו, איש לא יחלוק כי התובענה מעוררת שאלות רבות המשותפות לכלל חברי הקבוצה, שכן:

- (א) המשיבה הפרה כלפי כלל חברי הקבוצה את הוראות תקנות תנאי ייצור נאותים.
- (ב) המשיבה הפרה את הוראות תקנות בריאות הציבור (נוסח חדש).
- (ג) נפגעה האוטונומיה של חברי הקבוצה.
59. התנאי השני הוא כי התובענה הייצוגית היא הדרך ההוגנת והיעילה להכריע בסכסוך בנסיבות העניין.
60. בהקשר זה, מן הראוי לחזור ולציין המטרות שביסוד חוק תובענות ייצוגיות, המפורטות בו בסעיף 1, וכוללות בין השאר את המטרות של "אכיפת הדין והרתעה מפני הפרתו", "מימוש זכות הגישה לבית המשפט", "מתן סעד הולם לנפגעים מהפרת הדין" וכן "ניהול יעיל, הוגן וממצה של תביעות".
61. לענייננו, יש באישור התביעה הייצוגית כדי להגשים את המטרות שצוינו לעיל בכללותן.
62. ראשית, יש בהגשת תביעה ייצוגית זו בכדי לתרום משמעותית להרתעת המשיבה – ומעוללים כדוגמתה – מלפגוע בצורה חמורה בציבור במקרים כדוגמת המקרה נשוא תובענה זו.
63. הצורך בהרתעה מתחזק לאור החשיבות שבמניעת התופעה החמורה, של אי-התאמה בין המוצהר על אריות המוצר, לבין המצב הנכון בפועל.
64. שנית, תובענה זו היא הכרחית על מנת לממש את זכאותם לפיצוי של חברי הקבוצה כלפי המשיבה.
65. בסכום התביעה האישית, העומד על מאות בודדות של שקלים, אין די על מנת לתמרץ תובע לפתוח בהליך משפטי מורכב ומסובך כנגד גופים עוצמתיים במיוחד כדוגמת המשיבה, וראה בהקשר זה את הדברים שנאמרו ברע"א 4556/94 טצת ואח' נג' זילברשץ ואח', פ"ד מט (5) 774, בעמ' 784.
66. לעניין הייצוג ההולם, הרי שהמבקשת הינה בעלת אמצעים כלכליים הנדרשים לשם ניהול ההליך. המבקשת תיוצג ע"י עוה"ד הח"מ, המבטיחים להעמיד לרשות הקבוצה ייצוג משפטי ככל שיידרש על מנת לממש את זכויות התברים בקבוצה כלפי המשיבה.
- הח"מ, הינם עו"ד עתירי ניסיון בתחום התובענות הייצוגיות ובפרט בתחום התובענה הייצוגית הצרכנית.
67. לעניין דרישת תום-הלב, הרי שתביעה זו הוגשה בתום-לב בידי המבקשת, אשר נפגעה בצורה קשה ממעשיה של המשיבה, ומעוניינת לזכות בפיצוי המגיע לה, וכן לפעול על מנת להרתיע את המשיבה מפני מעשים דומים בעתיד.

ו. על הסעדים המגיעים לכלל חברי הקבוצה

68. בית המשפט הנכבד מתבקש לאשר למבקש לתבוע בשמם את של חברי הקבוצה את הסעדים המוערכים בשלב זה, כמפורט לעיל, באופן הבא:

השבה של סך של 4.38 מיליון ש"ח.

פיצוי בסך 20 מיליון ש"ח בגין הפגיעה באוטונומיה.

ז. סיכום

69. תביעה זו – והבקשה לאשרה כייצוגית – עניינה במקרה בוטה ביותר של הפרת חובה חקוקה.

70. מסתבר, כי המשיבה, מסמנת על אריזות המוצרים המיוצרים על ידה, בסמל, המופיע בתוספת הראשונה של תקנות בריאות הציבור (מזון) (תנאי יצור נאותים), התשנ"ג – 1993 (להלן – "תקנות תנאי ייצור נאותים"), המלמד כי המזון המסומן בו, מיוצר בתנאי ייצור נאותים, עפ"י מערכת שאושרה על ידי משרד הבריאות.

71. אולם, למשיבה אין כלל היתר כדון, מאת מנחל שירות המזון של משרד הבריאות, לסמן את מוצריה, בסמל תנאי ייצור נאותים, שכן זה פקע ביום 7.3.09.

72. מכל האמור לעיל מתבקש בית המשפט הנכבד:

(א) לאשר למבקשת לנהל תובענה כייצוגית בשמם של חברי הקבוצה, בהתאם להגדרתה לעיל, ולחייב את המשיבה לשלם לקבוצה סך של 24,380,000 ש"ח.

(ב) להורות על פסיקת גמול מיוחד למבקשת.

(ג) להורות על תשלום שכר טרחת עורך-דין לעורכי-הדין המייצגים באחוזים מתוך הקרן בהתאם לשיקול דעתו של ביהמ"ש הנכבד וכן על תשלום הוצאות משפט.

יוחי גבע, עו"ד

אמיר ישראלי, עו"ד

ב"כ המבקשת